

GREINARGERÐ UM STÖÐU HAF- OG FISKIRANNSÓKNA og leiðir til að efla þær

Tekið saman fyrir matvælaráðherra

Kynning á fundi samráðsnefndar „Auðlindin Okkar“,
Nauthóli, 14. september 2022

Jóhann Sigurjónsson

Uppbygging greinargerðar

1. Inngangur
2. Sagan og
3. Helstu viðfangsefnin og árangur
4. Fjárhagur og rekstur
5. Framtíðaráskoranir og tækifæri
6. Samráð og stjórnarsýsla
7. Fjármögnun rannsóknastarfsins
8. Nýliðun og háskólar
9. Tillögur um eflingu starfseminnar

** Fókusinn á starfsemi Hafrannsóknarstofnunar sem lykilaðila

- Greining sögunnar
- Greining fjárhagsstærða
- Greining áskorana og tækifæra við að leysa þær – innanlands og erlendis
- Tillögurgerð
- Ekki mikið fjallað um fiskeldi
- Ekki gerðar tillögur varðandi núverandi skipulag Hafrannsóknastofnunar
- Ekki mikil greining á háskólaumhverfinu
- Viðtöl við 40 valinkunna einstaklinga og greining á sýn þeirra
- Allt þó á ábyrgð höfundar !
- Allir sammála !
 - að efla þurfi verulega haf- og fiskirannsóknir í landinu.
 - að mikið vanti á að nægilegir fjármunir væru til þess.

Tillögur um eflingu haf- og fiskirannsókna

Allir viðmælendur sammála um að efla þyrfti verulega haf- og fiskirannsóknir í landinu.

Allir sammála um að mikið vantaði á að nægilegir fjármunir væru til þess.

1. Lögbinda þarf stofnun samráðsvettvangs um haf- og fiskirannsóknir
 - a. Almennur opinn vettvangur um viðfangsefnið í breiðu samhengi
 - b. Samráðsvettvangur – sértæk/sérhæfð málefni með tilnefningum.
2. Huga þarf að endurskoðun ráðgjafarnefndar Hafrannsóknastofnunar, skipan nefndar og vinnulagi svo hún nýtist sem best rannsóknastarfinu og verði í auknum mæli til samráðs við atvinnugreinina.
3. Endurskoða þarf aðkomu Hafrannsóknastofnunar að fiskeldismálum, einkum varðandi val á eldissvæðum og burðarþolsmati fjarða.

Tillögur um eflingu haf- og fiskirannsókna

4. Lögfesta þarf setningu ramma fyrir fiskveiðarnar og aflareglur fyrir mikilvægustu fiskstofnana og framfylgd þeirra með langtíma fiskverndarmarkmið, vernd og sjálfbæra nýtingu fiskistofna að leiðarljósi, í anda nútíma vistkerfisnálgunar;
 - formleg óháð og utanaðkomandi endurskoðun/úttekt á 5 ára fresti.
5. Gera þarf reglubundna utanaðkomandi/alþjóðlega úttekt á verkefnavali og starfsemi Hafrannsóknastofnunar með aðstoð utanaðkomandi ráðgefandi aðila.
6. Tryggja þarf alþjóðasamstarf með virkri þátttöku í ICES og samstarfsverkefnum á vettvangi ESB og annars staðar sem slíkt býðst.
7. Bindast þarf háskólasamfélaginu með nemastyrkjum og verkefnum – auka áhuga á haf- og fiskirannsóknum.
 - a. Gera þarf sérstakt átak í miðlun upplýsinga um hafið í grunn og framhaldsskólum landsins og meðal almennings.

Tillögur um eflingu haf- og fiskirannsóknna

- b. Gera þarf formlega samstarfssamninga við háskóla um framhaldsnám með áherslu á fiskifræði og vistfræði sjávar til eflingar kennslu og sameignilegra rannsókna og til að tryggja nauðsynlega nýliðun fagfólks.
 - c. Kanna þarf möguleika á stofnun sérstakra sjóða til að styrkja nema á þessu sviði.
8. Kanna þarf möguleika á stofnun sérstakra sjóða til að styrkja verkefni sem beinast að tækninýjungum í haf- og fiskirannsóknnum.

9. Rannsóknir og áherslur í starfseminni. Styrkja þarf:
 - a. Vöktun umhverfis (lífríki) og mengunar á grunnslóð,
 - b. Vöktun smærri fiskstofna á grunnslóð, einkum flatfiska,
 - c. Kortlagningu hafsbotns í lögsögu Íslands,
 - d. Kortlagningu og greining búsvæða á hafsbotni,
 - e. Rannsóknir á nýliðun nytjastofna,
 - f. Rannsóknir á erfðasamsetningu nytjastofna og hugsanleg áhrif áratuga veiðiprýstings,
 - g. Rannsóknir á stækkandi hvalastofnum og hugsanlegum áhrifum þess á afrakstur nytjastofna,
 - h. Þróun vistvænna veiðarfæra.

10. Fjármögnun

- a. Stuðla að því að veiðileyfagjald á hverjum tíma renni til starfsemi Hafró og annarrar innviðastarfsemi í sjávarútvegi,
- b. Kostnaðargreina helstu þætti rannsóknastarfseminnar og ábatagreina valda þætti sem hafa beina þjóðhagslega skírskotun,
- c. Skilgreina hrein vöktunarverkefni, sem í eðli sínu þarf að framkvæma óbreytt reglulega og ekki geta undirgengist flata árlega “hagræðingu” án þess að missa marks,
- d. Kanna möguleika á að leggja af greiðslur vegna vöktunarleiðangra með útgáfu aflaheimilda, enda komi fjárveitingar í stað þess,
- e. Fá viðurkenningu fjárveitingavalds á aðgreiningu vöktunarverkefna og annarrar starfsemi,

Tillögur um eflingu haf- og fiskirannsókna

f. Ræða reglulega forgangsöröðun og val verkefna við matvælaráðuneyti, m.a. á grundvelli heildarráðstöfunarfjár stofnunarinnar, þjóðhagslegrar hagkvæmni og vöntunar fiskifræðilegrar þekkingar til að veita ráðgjöf á hverjum tíma,

g. Nýta vilja sjávarútvegsfyrirtækja til að leggja skipatíma og aðra aðstoð við loðnurannsóknir eða aðrar rannsóknir á nytjastofnum og meta slíka aðstoð til fjár þannig að framlag þeirra sé metið til samræmis við mikilvægi þess að þau leggi sitt af mörkum,

h. Kanna möguleika á hvort skilgreina megi auknar lögbundnar skyldur atvinnugreinar til rannsóknaframlags

Framlag í formi gagna, m.a. rafræns eftirlits veiða og rafrænum aðgangi að veiði- og vinnslugögnum, og í formi skipatíma,

i. Veita fyrirtækjum skattalegan afslátt eða skattalega ívilnun fyrir framlag til rannsóknastarfseminnar eða heimila þeim að telja slíkt framlag sem hluta veiðileyfagjalds þeirra.

Þakka áheyrnina !

Kolbeinsey – landgrunnspunktur
í norðri

